

Synpunkter från Svensk Plastindustriförening, SPIF till Finansdepartementets promemoria Fi2019/02465/S2 ”Skatt på plastbärkassar”

Fi2019/02465/S2 Skatt på plastbärkassar

Vad är SPIF

SPIF (Svensk Plastindustriförening, organisationsnummer 802004-6440) är ett svenskt branschförbund och har ca 140 medlemsföretag inom plasttillverkning samt tillhörande material och tjänster. Bland medlemsföretagen ingår producenter av plastbärkassar enligt promemorians definitioner.

Promemorian

Under avsnitt 2.1 Sveriges miljömål skrives bland annat:

”Det övergripande målet för den svenska miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

”Riksdagen har också beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som utgör stommen i den svenska miljöpolitiken. Nedskräpning har negativ inverkan på flera miljö mål och påverkar framförallt miljö kvalitetsmålen God bebyggd miljö, Hav i balans samt Levande kust och skärgård och Levande sjöar och vattendrag.”

Först kan vi bara beklaga att Finansdepartementet (nedan kallat Fi) ensidigt siktat in sig på ett enda materialslag inom en enda produktgrupp, nämligen plastbärkassar. Fi hänvisar till Skräpprapporten 2018 från Håll Sverige rent. Om man läser den rapporten så inser man tydligt att plastbärkassar endast är en liten del av nedskräpningsproblematiken.

Plastbärkassar

Hade man dessutom läst i Skräpprapporten 2019 så hade man fått information om att nedskräpning av plastbärkassar minskat med ca 50 % från 2017 till 2018 ("*Under 2018 har antalet funna plastbärkassar minskat med 50 procent på de stränder där mätningar skett.*", sidan 34 i rapporten). Plockanalys från Nordiska kusträddardagen visade att plastpåsar stod för 1 % av upphittat skräp.

I städer står plasten för 7% av totala nedskräpningen och plastbärkassar är inte ens med på topplistan.

I promemorian skrivs också "*Utan ytterligare styrning bedöms Sverige inte klara av målet att säkerställa en årlig förbrukningsnivå om maximalt 40 tunnaplastbärkassar per person senast 31 dec 2025*". Detta målet finns med i ett nytt EU-direktiv som börjad gälla 1 juni 2017. Enligt naturvårdsverkets rapport så minskade förbrukningsnivån av plastbärkassar med 11 % från 2017 till 2018. Var finns underlaget till regeringens bedömning "*inte klara av målet*"?

Vad innebär alternativen

Om skatten får den effekt man tror så kommer plastbärkassar att minska i antal och konsumenterna kommer att använda andra typer av bärkassar. Danmarks Tekniske Universitet har utfört en studie på beställning av Miljøstyrelsen avseende vilken miljöpåverkan olika typer av bärkassar ger (<https://www2.mst.dk/Udgiv/publications/2018/02/978-87-93614-73-4.pdf>). Av denna framgår det tydligt att den typ av plastbärkassar som Sveriges regering nu föreslår ska beskattas egentligen är den som ger minst klimatpåverkan. Istället kommer Sveriges befolkning att öka användningen av bärkassar som ger större miljöpåverkan. Det är anmärkningsvärt att Fi inte tagit del av relevanta forskningsresultat innan man beslutar sig för att ensidigt beskatta bara plastbärkassar.

I promemorian hänvisas även till Naturvårdsverket att "*pappersbärkassar kräver lägre energi- och vattenförbrukning än en plastbärkasse*". Detta är fel, läser man NVV's rapport så säger den faktiskt det omvända.

Vad har industrin och handeln gjort för plastbärkassarna?

Handels har sedan några år tillbaka gått över till plastbärkassar tillverkade av biobaserad råvara (bio-PE) och/eller återvunnen plast (>80 % återvunnen råvara). Dessa åtgärder har bidragit till en klart lägre miljöpåverkan från plastbärkassar. Att "straffa" dessa med samma skatt som för fossilbaserade bärkassar känns helt fel.

Handels har slutat att ge bort plastbärkassar gratis till kunden och frågar alltid kunden i förväg om behov finns innan plastbärkassen tas fram.

Handels och industrin har gemensamt byggt en ny modern sorteringsanläggning för plastförpackningar som täcker mer än hela det totala behovet i Sverige.

Synpunkter på Fi2019/02465/S2 från SPIF

1. Det är fel att införa en skatt på ett enda materialslag inom en enda produktgrupp, nämligen plastbärkassar. Skatten som är förslagen kommer heller inte att användas till miljöförbättrande insatser utan endast användas till att öka konsumtionsutrymmet för de löntagare som tidigare betalat värnskatt.

► *SPIF anser att en avgift istället införes och att dessa medel avsättes i en fond med avsikt att användas till åtgärder som på kort och lång sikt kan bidra till lägre miljöbelastning från plast.*

Sådana åtgärder kan vara

- bidrag till företag, som är villiga att investera i ny teknik som minskar Sveriges totala miljöbelastning från plastmaterial.
- bidrag till organisationer eller företag som inför nya system för att bättre omhänderta förbrukade plastprodukter (plastavfall).

Ett förslag som SPIF drivit är exempelvis att Sverige skulle kunna öka sin sockerbetsodling, tillverka mer socker som jäses till etanol. Med bidrag från en sådan fond kan vi bygga en anläggning för att omvandla etanol till etengas. Denna kan vår basplastindustri i Stenungssund sedan omvandla till PE, den vanligast använda plasten i Sverige. Vi kan bli mer självförsörjande på plast som dessutom är biobaserad och inte fossilbaserad. Antalet nya arbetstillfällen skulle bli många.

Detta är att satsa på miljön och dessutom en utmärkt möjlighet för Sverige att etablera sig som ett föregångsland inom cirkulär ekonomi.

2. Branscher har de senaste åren arbetet fokuserat mot att övergå till material med lägre miljöpåverkan än fossil plast. Exempel är bl a biobaserad råvara samt återvunna material. Detta bidrar kraftigt till att minska den totala belastningen på vår miljö, speciellt ur CO₂-avtryck. Vidare är designen av produkter mycket viktig för deras miljöbelastning (se exempelvis den manual om "Bra Plastförpackningar" som SPIF publicerade 2018).

► *SPIF anser att en avgift ska differentieras med avseende på val av material.*

Finspång 2019-09-10

Leif Nilsson

Branschansvarig SPIF